

- 1. MAI 1926

Anul II.

Aiud, 29 Aprilie 1926.

No. 18.

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
ier pentru comitetele școlare și parțic. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se inapoiază.

Un număr 3 lei.

Muzeele școlare.

Știm cu toții, că omul numai prin lucră și experiență prin cercetări și descoperiri continue a aflat, că din tot ce a creat D-zeu poate să tragă foloase din ele. Pentru că știut este, că tot ce a creat D-zeu numai spre folosul și fericirea omului le-a creat. Că știm, că precum nu putem trăi fără aer și apă, tot așa nu poate prospera sau înainta școala fără a avea în sânul său un muzeu școlar. Deci numai prin poseserea unui muzeu școlar vom putea infiltra în simțul elevilor curiozitatea și plăcerea pentru propria cercetare a fenomenelor naturei încunjurătoare. Zic numai prin poseserea unui muzeu școlar îl putem face pe elev să simtă totdeauna, în orice direcție de preocupări ar mână nevoile vieții fiori de admirație și plăcere de tot ce se află în natură. Căci zice naturalistul Linee, când a deplinit rolul naturei într'o ședință: „*Studiul naturei este drumul cel mai plăcut și mai sigur, care neconduce la cunoașterea și adorarea lui D-zeu*“.

Dacă ne vom pune întrebarea cum stăm noi astăzi cu muzeele școlare, într'adevăr putem zice, că după împrejurările în cari am trăit, au rămas cu totul pradă neglijerii poate e prea puțin zis, căci aproape în toate școlile nici nu există. Alt motiv mai mare e că nu s'a pus atențiunea cuvenită pe folosul cel mare, care ni'l poate aduce un muzeu școlar bine întocmit și bine aranjat, conform înaintării în cultură a poporului nostru.

Școala modernă de astăzi cere o mulțime de îmbunătățiri în cadrul diferitelor studii. E natural că nizuințele de îmbunătățire numai pe lângă adunarea de tot felul de obiecte aflătoare în natură și păstrate în așa numitele muzeee școlare, și punând

ponda pe ele, ne poate fi nouă învățătorilor spre ușurință și băeților spre folosință.

Predarea ori cărui obiect aflător în natură, fără legătură sintetică vizibilă nu se imaginează în sufletul copiilor și nu și poate forma idei clare despre lucrurile auzite, ca atunci când elevul la tot pasul e întovărășit de experiențe făcute de el însuși. Deci ca elevii să fie întovărășiți de experiență, e necesar ca fiecare școală să fie înzestrată cu un muzeu școlar.

În legătură cu biblioteca școlară trebuie să stea și muzeul școlar, care ar trebui să fie împărțit în mai multe secții, având menirea să cuprindă tot mai multe din amintirile istorice și comorile de artă ale poporului nostru.

Obiectele strânse pentru muzeul școlar, după a mea părere trebuiesc împărțite și grupate în secții și anume.

I. Secția școlară.

În această secție am putea grupa următoarele obiecte: date privitoare la școlile noastre mai ales cele vechi, tablouri cari să ne înfățișeze dezvoltarea lor, manuale vechi și noi, fotografii, rechizite școlare etc.

II. Secția științelor naturale.

Această secție o putem împărți în trei părți, și anume:

Zoologică, care va cuprinde paseri împăiate și animale, cari ar trebui să nu lipsească dela nici o școală.

Botanică, care va cuprinde împărăția plantelor. La colecțiunea aceasta putem ajunge foarte ușor și fără spese așa că cu ocaziunea excursiunilor făcute de noi în diferite regiuni nu e destul numai ale privi și cunoaște plantele ci și ale colecta aducându-le pentru păstrarea lor în muzeul școlar. Aci trebuiesc grupate după specii, genuri, familii, ordine, clase și tipuri.

Mineralogică, care tratează și cuprinde împărăția mineralelor. La colecția aceasta putem ajunge în următorul mod.

Cu ocaziunea excursiunilor sau a unei călătorii făcute întâmplător prin regiunile unde se află minerale și despre care credem că vom avea lipsă în școală, să nu ne cadă cu greu a aduce câte o bucătică spre păstrare. Făcând apel către studențimea aflătoare în comună, care de regulă face călătorii de sport și aduce câte ceva drept amintire. La această secție putem pune și colecțiunea numismatică, care va cuprinde tot felul de bani.

III. Secția economică.

Această secție va cuprinde tot ce se ține de economia de casă, de câmp, de pădure, a poporului nostru.

IV. Secția industrială.

Va cuprinde tot ce iese din mâna meșteră a Românului ori a Româncei noastre precum: Oale, blide și alte vase făcute de

oamenii noștrii. La secția aceasta mai aparțin broderiile, alesăturile, chindisăturile, stipuelile și celelalte lucruri pe cari le-a făcut harnicile noastre Române.

V. Secția arhiologică.

În această grupă vom pune obiecte din epoca de piatră cioplită și necioplită, obiecte de fier, bronz, aramă, din timpurile Tracilor, Dacilor, Romanilor, și altor neamuri.

VI. Secția etnografică.

În care vom putea grupa următoarele obiecte de ale popoului nostru precum: ștergare, cămăși, ii, costume, șorturi, marame, crătințe ș. a.

VII. Secția bisericească.

În această secție vom putea grupa icoane vechi bisericești, sfetnice, pomelnice, cruci sculptate frumos, potire, lingurițe și cărți vechi bisericești, cari ar putea fi de folos ca date istorice. Toate acestea lucruri, cari alte popoare le-au făcut cu mulți ani înainte, dar noi fiind că ne aflăm sub maștera stăpânire maghiară, cari nu ne îngăduia să ne prețuim comorile noastre naționale, ba din contră, nizuia într'acolo ca produsele popoului nostru se piară și numai lucrurile cari le făcea poporul maghiar erau bune. Deci toate lucrările și nizuințele popoului maghiar și german, cari pe timpuri emulau în direcția aceasta, ne poate servi de exemplu și ar trebui să se dezvolte și în noi simțul național de a ne ști prețui produsele popoului nostru românesc.

Ca incheiere voiesc să mai spun, că toate planurile făcute pe hârtie sunt bune, dar sunt greu de realizat și tocmai privitor la realizarea acestora, îndemnat de un imbold intern cari imbold cred că zace în internul fiecărui coleg sunt silit să vi-l spun și anume: Lucrând la aceasta temă în tot momentul simțeam însufletul meu o nedumerire, care nedumerire s'a produs din experiență proprie și anume; pe când adunam unele lucruri pentru muzeu și venind cu elevii însufletit la școală, mă întâlneam cu sărăcia și înzădare am intervenit la susținătorii școalei, căci toți se arătau rece față de școală și tot ce se face acum pentru școală se face numai de silă dar nu din simț național ca de pildă Sașii și Unguri.

Deci cu regret trebuie să vă mărturisesc, că ori cât ar fi un învățător de stăruitor în privințele școlare, nu este sprijinit de susținătorii școalei și numai atunci când persoanele de control vor putea câștiga putere aceea executivă ca să impună forurilor administrative spre indeplinirea tuturor cerințelor școlare, zic numai atunci vom putea ajunge la planurile noastre, la din contră sunt toate numai planuri pe nisip pe cari le spulberă vântul.

Răhău, 1926.

Simion Floca
inv. dir.

Prin muncă ți-ajungi scopul.

Tinere ucenic aprinde focul, pregătește ciocanul și nicovala și vără fierul în foc; pune în mișcare foalele grele. Vezi fierul se roșește puțin cât de puțin; iacă'l roșu și aproape transparent. Momentul a sosit; pune'l pe nicovală și fă fierul de plug, care va să brăzdeze pământul nutritor... S'a făcut și'ți privești cu întristare opera ta fără formă. Nu te descuraja; nimeni nu isbutește la prima încercare. Pune iar fierul în foc și începe iar... Acum e mai bine... nu e bine de tot lucrează și speră căci: *prin muncă ți-ajungi scopul.*

Tânărul artist, visează și e fericit; surâde creațiunilor sale grațioase sau puternice; prinde pentru ele o dragoste fără margini... Iată-le există strigă el. Să le dau un corp acestor suflete plutitoare, care nu vin decât pentru mine să le fac să trăiască și pentru lumea cealaltă, care nu știe să vorbească această limbă divină a artei dar care înțelege și admiră. Și mâne numele meu va fi repetat și glorificat de mulțime. Dar vai! visurile mele plăcute, ce v'ați făcut? Cum v'ați schimbat în recea și palida realitate? Nu vă mai cunosc! Adio speranță, adio glorie; nu știu de cât să visez, nu sunt în stare să produc!

Mângăe-te și asigură-te. Tu ai crezut că pentru a fi artist inspirația e de ajuns. Te-ai înșelat. Munca trebuie să vie și ea în ajutorul inspirației. Căci fără muncă nu se face nimic. Înainte de a reuși să'și copieze gândirea, sculptorul trebuie să'și exerciteze mult mâna; poetul trebuie să ajungă prin lungi încercări, să dobândească arta de a grupa silabele armonioase; pictorul trebuie să ștergă și se reinceapă multe schițe; muzicantul trebuie să studieze operele maestrilor și să ajungă a se inspira de ele, fără a le imita. Și într'o zi după lungi pipăiri după multă trudă, artistul știe că are în mână un instrument supus; nimic nu-l oprește, opera se sfârșește, o vede așa cum a visat-o și inima ise umple de bucuria sublimă a creatorilor. Lucrează dar și speră: *prin muncă ți-ajungi scopul.*

Bagă de seamă, tu care'ți permiți adesea o greșală mică, minciună mică, zici tu, o lipsă de caritate, o neînsemnată abatere de probitate, e puțin lucru, nimeni nu va suferi din cauza aceasta. Poate; dar inima ta va suferi. Fînd îngăduitor cu tine însuși nu mai deosăbești greșelile cele mici din cele care sunt mai mari și obiceiul de a face rău se face vițiu. Bagă de seamă, în rău ca și în bine, *prin muncă ți-ajungi scopul.*

Elevii noștri.

Invățătorul: — Mișule, spunemi trei animale din Africa!

Mișu: — **Doi** crocodili și **un** leu.

Înțelesul educații.

Scopul nostru este ca prin educație să facem pe copil cât se poate de desăvârșit; adevă să intrupăm în el toate calitățile bune trupului, sufletului și moralei. Trebuie să facem deci un copil bine format atât cu fizicul cât și cu voința moralei. Dacă un om va avea numai calitățile sufletești, nu poate fi bine format, iar dacă va avea fizicul nu va fi complet dezvoltat. Pentru aceea educatorul trebuie să facă în mod armonios toată educația copilului, când ne gândim care ar fi unitatea principală în dezvoltarea armonioasă a facultăților anului?

Educația fizică ar putea fi unitatea principală? Da, este de mare însemnătate în educația copilului, dar nu poate fi principală. Când un om are minte ageră poate fi desăvârșit? Este un factor principal pentru om dar pentru al desăvârși pe cale adevărată nu. Este știut, că toți pungașii, oamenii fără caractere nobile sunt inteligenți, dar nice inteligența nu este factorul principal. Mai rămân pornirile interioare ale omului; oare sunt ele ceva caracteristice pentru om? În anumite momente sunt fericire, în altele sunt intristare, în nici un caz nu pot fi sentimentele tratate ca act principal, fiindcă ele se țin de voință. Factorul cel mai important în educație este voința; educația morală este numai puterea predominantă a sufletului. Când toate principiile arătate mai sus vor fi supuse moralei atunci vom ajunge la un punct desăvârșit, deci factorului voinței să-i dăm rolul principal.

Noi voim ca prin educație să facem pe om fericit; a fi cuminte, inteligent, sănătos este destul pentru formarea fericirii? Lupta pentru existență nu recunoaște nici un principiu moral. Deci numai principiile morale împreună cu inteligența pot forma fericirea. Suprema condiție a fericirii este aceea scânteie care va naște în noi iubirea de D-zeu. Un om cult va fi și modest; un om cu cunoștințe multe de multe ori cade în nefericire în căutarea binelui. Fericirea o facem numai prin muncă plăcută lui D-zeu. Scopul educației este ca să dezvoltăm în om toate calitățile născute în el de la natură și să le punem sub ascultarea voinței. Educația este creșterea sau îngrijirea ce se face copilul lui din partea unui om matur, care are scopul de a-l face sănătos trupește, cu mintea și sufletul curat și cu indemn moral, acest principiu trebuie să rezulte în educarea unui copil. Dacă copilul va fi inzestrat cu poftă moștenite dela părinți, aceste trebuie scoase din el. De multe ori educatorul are copii cu cusururi, care nu se îndreaptă cu una cu două. Ce va face atunci, cum va proceda pentru a-l desbăra?

Ormeniș, 14 Aprilie 1926.

(Va urma)

Ioan Horvat
inv.

„Respectați-ne copiii“.

Căile de propagare ale imoralității sunt nenumărate. Afișele murdare și broșurile pornografice sunt din cele mai primejdioase, în deosebi pentru copiii dela orașe. Impotriva acestui rău și-a propus să lupte o asociație creștină din Paris, constituită după toate formele legale, sub denumirea din fruntea acestor șire.

Programul ei spune, între altele: „Atât noi cât și copiii noștri avem dreptul de-a trece pe străzile și piețele publice, fără ca ochii noștri să vadă lucruri scandaloase pe diferite afișe și reclame... Noi ținem casele noastre curate; trebuie ca și străzile să fie tot atât de curate ca și casele noastre. Nu ne vom lăsa, până ce nu va dispărea tot ce poate strica sufletul copiilor noștri... Vom curăți străzile și piețele publice precum ne curățim casele, fără a ne da înapoi înaintea oricărei greutăți ce vom întâmpina în cale“.

Dela vorbă, asociația a trecut îndată la faptă. Grupuri de părinți au inspectat vitrinele și chioscurile de ziare, cerând îndepărtarea publicațiilor imorale. Publicul mare a rămas încântat de această acțiune, iar un ordin al prefectului poliției a poruncit îndepărtarea imediat a tuturor publicațiilor pornografice și a afișelor imorale.

Răul există și în orașele noastre în măsură mare. La curmarea lui însă nu se gândește nimeni, deși atât părinții, cât și biserica și statul sunt deopotrivă de chemați și interesați în a-l stârpi. Căci inzadar feresc părinții și dascăli nevinovăția tinereilor odrasle de primejdiile cari il ispitesc cu o neînchipuită putere de seducție la tot pasul. Chipurile cari strigă de pe toți pereții, broșurile ieftine, cu titluri și chipuri ațîțătoare, cari le surid din toate chioscurile de ziare, din vitrinele librăriilor, la porțile salelor de cinematograf, distrug pe nesimțite toată truda educației de ani întreg. E timpul suprem ca să se ia și la noi de către cei chemați cele mai eficace măsuri de îndreptare a răului.

Donațiuni.

Domnul învățător *Carol Bede* dela școala primară de stat din comuna *Sânbenedic*, retrăgându-se în penziune, a cedat în favorul acestei școliei, pe care a servit-o cu devotament timp de 26 ani, o parte din îngrăditura curții școlii ce valorează azi minima sumă de 2000 lei. Revizoratul școlarii exprimă pentru fapta aceasta o caldă mulțumită, dorindu-i să petreacă cu bine timpul de liniște și recreație binemeritată.

Revista noastră a primit în timpul din urmă trei donații frumoase și mult grăitoare. Una e dela domnul coleg *Romul*

Șandru, iar alta dela dl coleg *Francisc Nagy*, ambii învățători la școala noastră primară de stat din comuna *Ciuciu*. Domnul inv. R. Șandru a dăruit pentru sprijinirea revistei însemnata sumă de 500 lei, iar dl inv. Fr. Nagy ni-a transpus prin mandat postal frumoșica sumă de 150 lei.

A treia donație e dela Dșoara *Valeria Suciu*, învățătoare la școala de stat din comuna *Măgina*, care ne-a trimis iarăși frumoasa sumă de lei 100. Toate trei donațiile le-am primit cu multă duiosie și mulțumire sufletească, văzând cum acești colegi știu să prețuiască și înlesnească apariția acestei reviste, care stă exclusiv în serviciul cauzei lor. Pentru gestul acesta frumos le exprimăm sincere mulțumiri.

„Amicul Școlii“.

Cărți și reviste.

„Călăuza administrației școlare și a Comitetelor școlare“ de *Dumitru Mărginean*, subrevizor școlar de administrație și contabilul com. școlar al județului Sălaj. Editura autorului. Zălau, 1926. Prețul 50 Lei. Pe cele peste una sută de pagini se dau instrucțiuni bune și clare, privitoare la ținerea gospodăriei școlare, a întreținerii materiale, a contabilității și alte chestiuni privitoare la serviciul învățătorului. În cursul textului se arată multe modele de tablouri și registre cu cari are de a face învățătorul, atât în calitate de diriginte al școlii cât și ca secretar al comitetului școlar. Dată fiind împrejurarea, că în urma atâtor legi și dispozițiuni noi, privitoare la organizarea școlilor noastre primare, multe cunoștințe de administrație și gospodărie școlară nu sunt destul de bine înțelese de către învățătorii noștri, lucrarea din chestiune e tocmai bine venită. Din motivele aceste o și recomandăm călduros tuturor învățătorilor și comitetelor noastre școlare, cărora de fapt le va aduce un real folos. Călăuza numită se poate comanda dela Cooperativa Învățătorilor — Aiud.

Partea oficială.

No. 1279—1926.

Se comunică, că On. Minister cu ordinul No. 43211—1926 a suspendat ținerea cercurilor culturale în luna Maiu a. c.

No. 1276—1926.

În temeiul ordinului Onor. Minister No. 36001—1926. Vă facem cunoscut, că Ministerul prin decizia No. 36001—1926 amână examenul pentru învățătorii minoritari publicat a se ține în vacanța Paștelui 1926, în luna August 1926.

No. 1267—1926.

În temeiul ordinului No. 20330—1926. Vi se face cunoscut,

că învățătorii suplinitori, cari au drept de a da examen de capacitate, vor da acel examen odata cu normalişti, în luna Iunie a. c. dacă intrunesc condițiunile legale.

No. 1273—1926.

Onor. Minister al Instrucțiunii a binevoit a ordona cu No. 24.609—745—1926 ca învățătorilor, cari își fac stagiul militar, să li se socotească acest timp ca servit în învățământ.

No. 1187—1926.

Vă facem cunoscut că Onor. Ministerul prin decizia No. 36034—1926 a delegat pe Dl Vidu ca inspector general și îndrumător al învățământului muzicei în școlile normale și primare pe ziua de 1 Aprilie a. c.

ȘTIRI.

* *Statele de plată de pe luna Maiu a. c. au fost înaintate în zilele aceste la Inspectorat pentru ordonanțare.*

* Domnul Inspector P. Petrescu a fost în săptămâna trecută prin centrele noastre: *Aiud, Alba-Iulia și Uioara*, în exmisiuni oficiale.

* Cu mult regret încreștăm și noi la acest loc moartea repentină a colegului *Desideriu Butyka* dela școala primară de stat din *Sard*, întâmplată în săptămâna Paștilor din anul acesta. Transmitem îndureratei familii sincerile noastre condoleanțe.

* Am cetit în ziare, că colegul nostru *Valer Mărginean* dela școala primară de stat din *Alba-Iulia* a fost numit subrevizor școlar de control.

* Meseriașii români din localitate au aranjat în seara zilei de 24 l. c. o producțiune tea-

trală împreună cu dans, care s'a caracterizat prin aproape totală lipsă a intelectualilor români de aci. Nu-i vorbă o frumoasă și grăitoare pildă de armonie și *solidaritate românească* în orașul acesta străin.

* Rugăm nu știu pentru a câtea oră ca să ni-se trimită restanța abonamentului dela toți cei cari ne datoresc cu sume cât de mici.

* La 1 Maiu a. c. se împlinește exact un an de zile de când a început se apară modesta noastră revistă.

* În zilele aceste am trimis tuturor școalelor orariele de vară. Costul lor să se trimită dlui subrevizor Ilarie Beian în Dicio-Sărmărtin.

Poșta Redacției. Dlui *I. H.* în *O.* Să ne trimiți de urgență continuarea articolului.